

Hogyan tovább Zenei Tanács?

Victor Máté meghúzott nadrágszíjról és szakmai fékekről

Huszonkét esztendővel ezelőtt húsz szervezet hívta életre a Magyar Zenei Tanácsot, a szakmai szervezetek szövetségét. Ma már tagjai száma ötven fölött van, s feladatai közé tartozik a zenei értékek védelme, a magyar zenekultúra nemzetközi pozícióinak erősítése, a zenekultúrát érintő törvények-rendeletek véleményezése, nyilvános állásfoglalás a zenei területet érintő ügyekben, valamint javaslattétel zenei díjak esetén. Azaz tartozna, ha a minisztérium ilyen ügyekben igénybe venné a szervezetet, ez azonban az elmúlt másfél esztendő alatt nagyon ritkán történt meg. Idén pedig olyan alacsony állami támogatás kaptak, ami a további működést is bizonytalanná tette. A Zenei Tanács elnöke, Victor Máté beszélt a további lépésekről, a helyzet lehetséges megoldásairól.

I *December elején közgyűlést tartott a Magyar Zenei Tanács. Miért volt erre szükség?*

– Az adta a tanácskozás aktualitását, hogy azt tapasztaltuk, a Zenei Tanácsnak azok a pozíciói, melyek jellege folytán megilletnék, s melyeket az elmúlt 20 év során kivívott magának, a közelmúltban gyorsan elporladtak. A szerep, amit a társadalmi folyamatokban, a művészeti életben eddig betöltött, mintha érvényét vesztené volna.

I *Nem hívták egyeztetésre a Zenei Tanácsot?*

– A kulturális tárca mellett működő „Kulturális Ágazati Szalmapolitikai Tanács” csendes, mondhatni, észrevétlen megszűntével az abban betöltött képviseleti helyünk is elveszett. Így a kulturális kormányzat döntéselőkészítő munkájában semmiféle szerepet

nem kaptunk, most már jó másfél esztendője. Nemcsak a törvények, rendeletek előkészítésekor, hanem a különböző állami elismerések, kitüntetések kapcsán sem várták a javaslatainkat, ahogy az állami források elosztásában meghatározó NKA Bizottságának átalakításában sem. Pedig a korábbi két évtized során természetes volt, hogy ezekben az ügyekben nekünk is van némi beleszólásunk.

I *Ezt ki is alakították a történetük során...*

– A Magyar Zenei Tanács azért jött létre a rendszerváltáskor, hogy a különböző szakmai szervezetek egyetlen, nagy közösségbe tömörülve, közösen képviselhessék a szélesebb szakmát és szervezett formában részt vehessenek az államigazgatás folyamatában. Azt hittük, hogy a demokrácia nemcsak arról szól, hogy a politikai vezetést időnként megválasztjuk, s az aztán teszi a dolgát, ahogy jónak látja. Hanem ahogy naponta szembeül a szakmai feladatokkal, azok megoldásában számít a szakmai segítségre, amit mi biztosítunk. Mert a szakma ellenére, akármilyen víziója is van, azt úgysem tudja megvalósítani. Ez volt a Zenei Tanácsnak álmódott szerep. Persze emiatt a politikusoknak adott esetekben felül kellett vizsgálni álláspontjukat, módosítani kellett rajta, ami nem volt számukra kellemes, hiszen vesződséggel, plusz munkával járt. Ezért mindig is igyekeztek az egyeztetés alól kibújni. De szükségességét senki sem vonta kétségbe. Az utóbbi időben viszont azt tapasztaltuk, hogy a kormányzat elvi alapon fölöslegesnek tartja a hozzánk hasonló szervezeteket. Május végén, egy televíziós interjúban Orbán Viktor kifejtette, nem akarja, hogy közé és az emberek közé különböző szakmai szervezetek, szakszervezetek álljanak. Nyíltan kimondta, hogy ezekre a szervezetekre nincs szüksége. Nem sokkal ezután a Muzsikában megjelent egy interjú Szócs Géza kulturális államtitkárral, amelyben egy direkt kérdésre kijelentette, hogy neki a Magyar Zenei Tanács-

ra nincsen szüksége. Akadnak ugyanis muzsikusbáratai, akikkel szokott beszélgetni, s ez elég információt jelent számára a magyar zenei életéről. Ráadásul kialakult értékrendje van. Pedig úgy vélem, neki nem az lenne a dolga, hogy a saját értékrendjét igazodási pontként kijelölje, hanem hogy a különböző értékrendek között próbáljon egyensúlyt, összhangot teremteni... De ezekből a nyilatkozatokból úgy tűnik, hogy ebben a nemzeti együttműködési rendszerben a Magyar Zenei Tanácsra, és a hasonló szervezetekre nincs szükség. Ez volt a tartalmi indoka annak, hogy összehívtuk a közgyűlést.

■ *Úgy tudom, emellett anyagi nehézségeik is adódtak...*

– Az a költségvetési támogatás, amely szervezetünk működési költségét biztosította húsz éven keresztül, s ami az iroda fenntartását és az egyetlen alkalmazottat jelenti, olyan kicsire zsugorodott, hogy ellehetlenítette a helyzetünket. A költségvetési törvényben van ugyan egy olyan keret, amely kimondottan a művészeti szövetségek, szakmai szervezetek működési támogatására szolgál. Ennek felosztását személyes döntéssel Szócs Géza végezte. Az ő döntése alapján nekünk jutó összeg láttán felmerült a másik sorsdöntő kérdés, hogy ebből milyen módon, s egyáltalán fenn tudjuk-e tartani a szervezetet.

■ *Gondolom, Önök azért folyamatosan próbáltak kapcsolatot teremteni a kormánnyal...*

– A Zenei Tanács úgy viselkedett ez alatt a másfél év alatt, mintha a rendszer nem változott volna meg, s a konstrukció továbbra is hasonlóan működne, mint korábban. Természetesen, amikor kinevezték kulturális államtitkárnak Szócs Gézát, levélben bejelentkeztem nála, felajánlottam a Zenei Tanács együttműködési készségét, de semmilyen választ sem kaptunk. Hammerstein Juditnak is azonnal írtunk helyettes államtitkári kinevezése után, felajánlottuk a szakmai segítségünket, erre sem érkezett válasz... Hiába lépett hatályba egy törvény 2010-ben a társadalmi egyeztetésről, mely lehetővé teszi hogy a miniszter – törvények, rendeletek előkészítéséhez, közvetlen egyeztetések céljából – stratégiai partnerségi megállapodást kössön széles társadalmi érdeket megjelenítő szervezetekkel. Hiába írtam levelet a Nemzeti Erőforrás miniszterének, hogy mi ilyen partneri együttműködésre zenei területen

készek vagyunk. Négy hónap múltán csak egy titkárnői választ kaptunk, hogy majd foglalkoznak a kérdéssel, és ha úgy alakul, megkeresnek. Már több mint fél év eltelt, és semmi hír... Fel kellett tehát tennünk a kérdést, hogy ezt ezen a módon érdemes-e folytatni.

■ *Mire jutottak a közgyűlésen?*

– Nagyon érdekes beszélgetés volt, sok okos hozzászólással. A többség egyetértett abban, hogy ne legyen lelkiismeret furdalásunk, mi normálisan viselkedünk, ezen ne is változtassunk. Tartsuk fenn a lehetőséget, hogy bárki, aki igényli, megkaphassa a szakmai segítségünket, tudásunkat. De ne próbáljunk helyezkedni, politikai elkötelezettséget vállalni, hátha akkor kedvezőbb helyzetbe kerülünk. Ezt alapszabályunk is tiltja, tehát változatlan alapállás mellett döntöttünk.

■ *A szűkös anyagi helyzetre milyen megoldást találtak?*

– Több tagszervezet felajánlotta, hogy a minimális tagdíj felett fizet, önkéntes tagdíjfelajánlásokkal segítenek, az EJI pedig külön támogatást szavazott meg számunkra. Felmerült, hogy tavasszal rendezzünk egy jótékonyági koncertet, amelynek bevételével kiegészíthetnénk kis vagyunkunkat. A kétszobányi irodából egy szoba lesz. Igaz, így már sajnos nem tudunk a székhelyünkön elnökségi üléseket tartani... Még jobban meghúzzuk a nadrágszíjat, s próbálunk nem kormányzatfüggő forrásokból megélni. Annyit látok előre, hogy nyár közepéig valahogyan még tudunk működni.

■ *Mi történt a közgyűlés óta?*

– Karácsony-újev alkalmából kaptunk két díszes üdvözlőlapot, jó kívánságokkal tele. Az egyik Orbán Viktortól, a másik Szócs Gézától érkezett. Egy évvel ezelőtt nem hozott ilyen leveleket a Posta... Ezt én jó jelnek veszem. Az, hogy valami csoda folytán felkerültünk a protokoll listájukra, azt is jelentheti, hogy talán ők is rájöttek, ezekkel a szervezetekkel érdemes együttműködni, ezeket a szervezeteket inkább be kell vonni a játékba. Realistább politikai irányt vélek ebből kiolvasni.

■ *Már csak azért is, mert a minisztériumban szinte már elfogyott a zenei osztály...*

– Pedig a kulturális tárcának nagy szüksége lenne ezen a téren is szakértőkre... De azért hadd említsek biztató példákat is. A Parlament Kulturális Bizottsága rendszeresen meghív minden ülésére. Az oktatási törvények előkészítéséhez is sikerült egy művészeti oktatási előkészítő csoportba bejutatni két szakértőnket. Itt működött, ami a kulturális tárcánál nem. Vagyis az oktatási államtitkárt mi kerestük meg levélben, s illettek helyettese azonnal válaszolt, meg is hívott bennünket az előkészítő csoportba. Az NKA előző elnöke ugyan tudatosan kihagyta a Magyar Zenei Tanácsot a Bizottság átalakításából. (Volt is emiatt Jankovics Marcellel egy „őszinte” levélváltásom.) Az új elnök, L. Simon László azonban a megújuló kollégiumok felállításánál már ismét bevonta a Magyar Zenei Tanácsot is a delegáló szervezetek körébe. Részt is vettünk két kollégium delegálási folyamatában, s ajánlásainkat figyelembe is vették.

■ *Milyen most folyó ügyekkel foglalkozik a Zenei Tanács?*

– Most a legfontosabb az volna, hogy megpróbáljuk a többszáz törvényt, ami az utóbbi időszakban született és a zenei terület is érinti, értelmezni, átrágni. Az egyesületi törvénytől a szerzői jogi törvényig sok minden megváltozott. Ami minket a legközvetlenebbül érint, az az, hogy az egyesületek bejegyzése, gazdálkodása más lesz, más kell a közhasznúsághoz, mindent újra kell rendezni bürokratikusán... A közgyűlésen egyébként többen felvetették azt is, hogy régebben a Zenei Tanács nagyon sok szakmai programot szervezett, jó lenne most is. Sajnos a jelenlegi helyzetben erre már tényleg nincsen pénzünk, se apparátusunk. Pedig valóban ez lenne szervezetünk másik lényeges feladata, hogy a belső szakmai életet mozgassa.

■ *Mikor rendeznek legközelebb közgyűlést?*

– Májusban mindenképpen kell, hiszen az elmúlt évről készült közhasznúsági jelentésünket a közgyűlésnek kell jóváhagynia, elfogadnia. Akkorra már talán okosabbak leszünk távolabbi jövőnkkel kapcsolatban is. Én jóhiszeműen és optimistán azt mondom, hogy van jövője a Zenei Tanácsnak, hiszen minden normális, demokratikus államszerkezetnek szüksége van szakmai támaszra és szakmai fékekre is. Ezt még a politikusok is, úgy vélem, előbb-utóbb belátják...

R. Zs.